Nr. 93 Sibiiu, Marți 22 August (4 Septembre) 1900. *Anul XLVIII*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE
Pentru odată 14 fil., — de dóuě ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond.

Liberalism greșit.

Juna România este un stat, care s'a născut din împreunarea celor dóuě principate dunărene române, a căror unire au mijlocit-o patrioți de cea mai înaltă valóre. Numele lor împodobesc, deja paginile istoriei moderne. Acești mari patrioți, adăpați de curate cunoscințe la legănul și isvorul libertății popórelor, au creat instituțiunile, cari formézá azi temelia statului modern; dar în avêntul lor nemărginit, călăuziți de cele mai curate intențiuni au mers în liberalismul lor adeseori prea departe. Evenimentele ulterióre dovedesc, că mulți — mai ales veneticii streini — n'au fost vrednici de considerațiunea, de care s'au împărtășit.

Grecii, a căror *fides* este egală cu *zero*, au fost aceia, cari mai fără milă și fără rușine au exploatat la timpul seu principatele de odinióră și popurațiunea băștinașă din ele.

Din pățeniile cu ei ar fi putut învěța bărbații de stat de mai târziu, că n'au sě dee prea mare încredere streinilor lingușitori, cari cu farisěiască prefacere se sciau da de cei mai mari binevoitori ai țerii și poporului, ér sub anteriul lor purtau pumnalul criminal, pe care la timp potrivit sě-l înfigă în corpul țerii, care îi hrănia și îmbuiba cu de tóte.

Protosincelul *Naum Râmniceanu* — originar din *Jina*, de lângă Poiana Sibiiului, a cărui viéță și activitate a fost espusă în sesiunea ultimă a academiei române de dl Constantin *Erbiceanu* — ne dă clasice dovezi despre perfidia strěinului, așezat în România. Sufletul mișcării așanumiților *Eteriști* erau Bucureștii. Profesorul-călugăr *Duca* dela academia domnéscă era capul acelei societăți secrete. Naum, mânat de dragostea oropsitei sale nóuě patrii, a sciut afla planul mârșav al Grecilor, cari nu s'au mulțumit numai cu întemeierea regatului grec, ci voiau sě pue mâna pe România. Și ca sě facă pe connaționalii lor atenți a sě ferí de „cuiu străin în casă" a descris tóte cele descoperite și experiate.

Étă cum pe însuși Duca l-a sciut seduce sě-i tradeze tainele Eteriștilor:

„Drept acea — îi spune Duca odată — mě silesc din tóte chipurile, scot câte un ucenic din Grecii noștri mai împodobit cu sciință și-l orînduesc dascăl la vre-o casă boerésca pentru cuvintele cari îți spuseiu. Și așà mai prin tóte casele boerilor români sunt asemenea *pânditori*, sub mască de învěțători, ucenici de ai mei, cari sunt porunciți ca, pe de o parte, învěțând copiii lor *să pândéscă*, iar pe de alta să fie gata la arme, ca în vreme sě se arate vrednici strănepoți ai slăviților acelor bărbați ... *Rîvnind*, am hotărît să înșinești acéstă Țérá-Românéscă pe séma nóstră și s'o stăpânim desăvîrșit și s'o numim *Νέαν Γραικίαν*. Complotul acesta se lucréză fórte tainic de cei mai mari și mai învěțați ai noștri; și fieș-carele, de la cel mai mare și până la cel mai mic trup, carele pórtă într'însul suflet de Grec, a pus la casa acestui complot mulțime de bani pentru cumpěrătórea celor trebuincióse răsboiului; și fieș-carele au adus aicea din țéra nóstră mulțime de ómeni Greci, dintre carii unii s'au făcut negușători până la vremea îndemnării nóstre, alții arnăuți, alții egumeni, alții boeri, alții școlari și alții șěd pândind numai și mâncând léfa nóstră, în cât mai s'au umplut Țéra-Românéscă și spre îmulțirea trebuinciosului capital am aflat destule mijlóce să strîngem bani, când cu numirea pentru facerea vre-unei mănăstiri la cutare loc, când pentru tipărirea cutărei cărți, când pentru ajutorul cutăruia spital, când pentru împiciorogarea cutărei familii scăpătate, când pentru măritișul cutărei fete sărace, când pentru desrobirea câtor-va creștini, cari au căzut în mânile Agarenilor, pentru alcătuirea cutărei școle ... afară de sîrmâiaua ce am avut-o fieșcarele și am pus-o la cassa Eteriei; și nădăjduim că peste puțină vreme vom săvîrși socotéla nóstră pe deplin ... La ziua hotărîtă, este sě se scóle cu arme aici în Bucuresci mulțimea arnăuților noștri, sistema dascălilor greci, adunarea școlarilor, tembelii de pe la catenele și toți Grecii sub masca de călugări, de boeri, de negustori și să ucidă pe tótă boerimea și pe toți Românii cu stare bună; și așà, răpindu-le bunurile și averile lor, să dăm foc Bucurescilor și să ne retragem către munte. Asemenea și grecimea pe care am presărat-o prin tóte județele, adecă călugării greci, arnăuții, boerenașii, arendașii, simigiii și tot Grecul, sunt porunciți ca, în ceasul ce vor auzi rebelia aici în Bucuresci, să încépă și ei prin județe, asemenea lucrând precum și noi; apoi dacă vor perí boerii țěrii și toți cei mari ai Românilor, socotesci că vom avé vr'o propiște?

„Pe aceștia să-i vedem noi isprăviți, pentru că aceștia pot să năvăléscă la sprijinirea învecinatelor Puteri, și să-i ocrotéscă; iar pe Românii cei proști îi avem în mână și vom fi vrednici numelui care îl purtăm.

Dar Dumnezeul Românilor a scăpat țéra de executarea acestor infernale propuse.

Cu tóte aceste România de mai târziu nu s'a cuminții; ci cu cea mai liberală ospitalitate a dat curs liber mișcărilor puse la cale de agenții popórelor balcanice, adeseori în cel mai vědit detriment al ei.

Evenimentele de azi și purtarea bruscă a Bulgarilor sunt dovadă, că nu s'a schimbat încă cântecul lui Eminescu și *„streinul ti tot pasce, de nu se mai pot cunósce"*. Zilele ultime au scos la ivélă, că până și orchestra dela *Oppler*, care se desfătéză cu napoleonii dela Români, este o *bandă* nu de musicanți, ci de conspiratori bulgari cu planuri criminale contra României.

Ce sě mai zicem de Ovreii, cari abia sosiți din lumea largă, se dau de autochtoni și cer aceleași drepturi, ca și țeranii, cari de milenii cu sângele au apărat țéra și moșia?

Faptul, că Ovreimea s'a pus cu forța îndoită în mișcare, tocmai când România se află sub gravitatea funestelor urmări ale unor ani din cei mai rei și mai neproductivi și când îi este limba mai amară în gură: indică absoluta lor lipsă de dragoste și de alipire către țară, dela care pretind sě-i strângă la sinul ei, ca și pe fii, cari nu cunosc margine în jertfe, când îi vorba s'o apere.

Ba am avut ocasiune a afla, cum și alte némuri huleau și își băteau joc de România, în care, exploatând păduri, petroleu și alte producte românesci, și-au făcut averi.

Precum pe tóte terenele, așa și pe cel religios se pot adeseori înregistra lucruri, cari te pun pe gânduri și îți produc convingerea, că — ce se întêmplă — nu mai este toleranța evangelică și laudabilă față de deaprópele, ci trece în cadrele *indiferentismului condamnabil*.

O mână de papistași au adunat averi, și-au făcut școli, în cari mulți și multe își bat joc de ortodoxismul némului românesc și seduc până și din cele mai alese familii boeresci nu numai ficele cele mai scumpe, ci pun mâna și pe averea lor.

Ba chiar călugări agitatori, absolut străini de țară, ba chiar dușmani pronunțați ai ei, își fac neconturbați mendrele, propagând vederi necontrolate, pe când la noi călugării veniți d. e. după unație pentru mângâierea credincioșilor rămași fără păstori, au trebuit sě între în pușcărie.

Ómeni cu durere pentru țară și îngrijiți de viitoriul ei au făcut diagnosa situațiunii bolnăvicióse; și în deplină cunoscință de causă au statorit ca leac de vindecare devisa: *„naționalism și ortodoxism"*.

Intre aceștia sunt și ómenii grupați în jurul jurnalului: *„Apărarea Națională"*. Inspirați de duhul devisei din fruntea foii lor, propagă cu multă pricepere tóte ideile salutare, chemate a schimba situațiunea și cari pot contribuí la întărirea iubirii de neam și de biserică strămoșéscă, căreia atâta recunoscință îi sunt datori.

Ziariul nostru dela începutul apariției sale a avut acéstă devisă și toți bărbații grupați în decursul timpului în jurul lui, dela marele lui în-

---

FOIȚA

Factori de conservare și distrugere în China.

(Fine.)

La conservarea Chinei mai contribue: diligința, spiritul de intreprindere, simțul practic, un adevěrat talent de organisațiune, energie, tenacitate, plăcere de studiu, iubire de pace și o dorință nespus de mare de un regim înțelept și drept. Dispositiune naturală are Chinezul spre un caracter energic și sincer care dispositiune prin evangelie ajunge la o desvoltare frumósă.

Voesc se mai fac câteva observări referitóre la *misiuni* în China, care dela anul 1800 esercitéză și aici înfluință binefăcătóre. Evangelia, care a aflat și între Chinezi partisani înflăcărați, vestesce faptele mari și minunate ale lui Dzeu și ale fiiului seu Iisus Christos, î-i mântuesce de cultul zeilor păgâni conducêndu-i la libertatea garantată fiilor lui Dzeu, î-i readuce la dreptatea, care ne a căscigat-o nóuě Iisus și-'i mântue de „ciuma asiatică", î-i îndémnă la o viéță crescinéscă și plăcută lui Dzeu. Sunt mulți între Chinezi cari primind botezul, au câscigat puterea a se lăsa de anumite păcate cu deosebire de folosirea opiului. „Ce fel de mijlóce ai folosit pentru a te scăpa de fumatul opiului"? „Am folosit ambii mei genunchi și mântuitoriul mi-a dat putere de am scăpat". Un minunat exemplu despre influința evangeliei lui Chr. și totodată despre referințele intime între mamă și fiu ne dă povestirea unui membru din societatea misionarilor berlinezi: Am întrebat pe scolariul Thui-Șang: „Este mama ta crestină?" „Da", mi-a respuns el „e botezată". Ea la început nici n-a voit se audă de învěțăturile cele nóuě", însě ea mě iubesce fórte mult, și zicêndu-i odată: „Mamă dacă nu crezi în Iisus, atunci nu putem merge împreună în ceriu, ci în veci trebue se rěmânem despărțiți", așa s'a spěriat la auzul acestor cuvinte, că a zis: „Eu însě nu voesc se fiu despărțită de tine; voiu învěța se cred și eu în Iisus al teu". A început a învěța, a asculta tot mai cu plăcere cuvêntul lui Chr. pe care'l cuprindea din tot sufletul și în curênd se botezá. Aș putea înșira încă mulțime de ast-fel de esemple despre treceri la creștinism, cari tóte dovedesc o adevěrată intimitate, cu carea chinezii primesc învěțăturile lui Christos, al cărui sânge curăță de tóte păcatele și care din supuși ai statului î-i ridică la demnitatea de fii ai lui Dzeu. Chinezii au dela natură o adâncă cunoscință de Dumnezeu și au sentiment de dependență fórte desvoltat, însě adeseori sě întêmplă, că tocmai aderenții înfocați ai vechei credințe, sau că nu î-și mai află mulțămirea lor, sau că au suferit prin zelul lor vre-o amăgire amară, trec la crestinism aflând în nóua credință în Dzeul crestinilor mulțămire și fericire. Adese-ori Chinezul, carele a auzit deja despre puterea cuvintelor crescinesci se convertesce prin o minune, un vis sau o visiune la credința cea adevěrată a lui Dzeu. Succese deosebit de mari au la convertirea religionară propoveduitorii chinezi ai evangeliei, deóre-ce ei cunosc pe connaționalii lor mai bine și astfel le pot vorbi mai cu succes la inimă. Un esemplu despre cuprinsul clar al înțelesului adânc al învěțăturilor lui Iisus e următorul pasagiu din predica unui misionar chinez: „Naia trebue se fie în apă ear nu apa în naie. Sufletul trăesce în lume, nu e ertat însě ca lumea se trăiască în suflet. Dacă apa a ajuns în naie, ea se cufundă; dacă lumea cuprinde sufletul atunci sufletul piere. Privesce, cum marinarul ziua și nóptea veghiază și se îngrigesce ca apa se nu între în naie, ear dacă a întrat cumva prin crepăturile corăbiei, o scóte fără încetare.

Așa scóte și tu prin pocăință și credință apele lumesci și nomolul păcatelor din sufletul těu". Acéstă icónă ne-am putea-o lua la inimă și noi cari atât de mult suntem cuprinși de spiritul lumesc și se ne conformăm și se lucrăm astfel.

Convertirea la crestinism, sě înțelege, că la un popor atât de conservativ cum e și poporul chinez merge fórte anevoie, cu tóte acestea putem observa o înaintare mai repede și în acéstă privință dela resbelul japonez încóce. In întrégă China sunt cam 200.000 crestini. Stațiunile misionare împrăscie lumina lor în mari depărtări prin întunerecul păgânismului și al cultului idolatru. E de relevat împregiurarea, că creștinii ori și când sunt gata a mărturisi față de păgâni cum-că sunt creștini cu trup și suflet și că din convingere curată țin la învěțăturile creștine. „Mai bucuros las se-mi tăiați capul de cât se me lapěd de Christos" a zis o femee neputinciósă către chinuitorii ei. Ei cred din tot sufletul și nu se tem a dovedi credința lor și prin fapte, ba a se jertfi chiar pentru lățirea convingerii lor, a religiunii creștine. Fórte adese-ori fac donațiuni. Un farmacist a dat pentru o scólă creștinéscă 6 mii marce, ear pentru zidirea unei biserici evang. în Canton a destinat 15.000 marce.

Dela resbelul cu Iaponia încóce s'au întêmplat schimbări însemnate. Puterile europene au prins rădăcină în acest „imperiu de mijloc" și dacă vom asemêna lucrările misionare de aici d. e. cu cele din Africa, vom afla un resultat tot atât de îmbucurător, numai cât aici lucrarea înaintéză mult mai anevoios. In China avem de a face cu un

temeiător și până azi, au lucrat stând pe aceleași temelii puternice, cari singure garantéză viitoriul nostru.

Ceea ce noi am simțit și ceea ce pe muncitorii foii nóstre i-a inspirat, a concretisat profund cugetătoriul nostru bărbat *Alexandru Mocsonyi* în excelentul seu discurs dela parastasul din *Reșinari*:

„Spiritul creștinismului ortodox, contopit cu spiritul anticei culture romane, — acéstă sintesă psichică — constitue geniul Românismului.

„De aci putem cuprinde idea bisericei naționale în tótă însemnătatea ei: Biserica națională este partea integrantă, indissolubilă a Românismului genuin.

„Nu este deci mirare, dacă biserica română și poporul român, de când sunt, una se simt . . .

„Pricepem deci, de ce biserica națională a fost, este și va remânea în veci condițiunea de viață a poporului român".

Nimenea n'a putut mai frumos mai convingĕtor și cu mai multă tărie și competență cristalisa cuintesența și evangeliul programului nostru.

Atunci ne-am gândit, de ce folos mare ar fi? când și cercurile competente din invecinatul regat, — care cu patria nóstră prin faptul constelațiunii europene date sunt avisate la sprijin reciproc, — ar fi pĕtrunse de adevĕrul cuvintelor înțeleptului bărbat.

Dorința nóstră începe a prinde rădăcini, căci pe lângă alte foi de gravitate în deosebi „Apărarea națională" a acceptat devisa nóstră și începe a desvolta o muncă cu succes întru a stĕrni în toți fii țerii convingerea esprimată în cuvintele de mai sus.

In numerii din urmă încă aflăm o lucrare de asemenea natură, care în special ne atinge și pe noi; de aceea o reproducem în cele următóre:

Biserica națională.

De când cu lupta ce decurge acum de ani de zile între biserica rom.-catolică din Ungaria și guvernul maghiar pentru autonomia catolică și din acest incident, de când cu încercările bisericei rom. cat. maghiare de a contopi și biserica greco catolică-română în organismul sĕu, s'au scris o mulțime de articole prin diferitele ziare din România, Ungaria și alte țări chiar, punîndu-se pe tapet și cestiunea că *óre papismul este favoritoriu naționalismului sau nu este.* Fie-care fóe apoi și-a dat părerea după principiile ce profesézĕ, fie acelea în afaceri bisericești, fie în cele naționale.

Foile ortodoxe române s'au declarat, că papismul nu este favoritoriu intereselor naționale ale nici unui popor. Foile bisericești greco-catolice române s'au silit a demonstra contrariul dela cele ce au susținut și susțin foile ortodoxe române. Iar foile politice naționale române fără caracter confesional s'au declarat pe lîngă principiul profesat de foile bisericești ortodoxe-române, că adecă: papismul nu este favoritoriu naționalismului.

Aceste din urmă însă, foile politice române fără caracter confesional, sunt într'o confusie de principii: *întru cît póte fi cutare biserică și biserică națională, ori întru cît nu póte fi.* Apoi cu deosebire foile politice din România nu cunosc de ajuns nici relațiunile încordate ce există permanent între biserica ortodoxă-română și cea greco-catolică română din Ungaria, așa că în privința acésta nutresc un optimism fórte periculos, prin care cu încetul se întroduce un cosmopolitism și în afacerile naționale, de care tocmai vréu să ne ferescă.

In cele următóre ne vom ocupa cu acest cosmopolitism al bisericei rom. catolice și apoi cu ilustrarea relațiunilor dintre biserica ortodoxă-română și cea grecocatolică română din Ungaria, avînd în vedere optimismul periculos ce se vede din două articole (23 Iunie și 9 Iulie) ale ziarului „Apăr. Naț." din București.

E fapt cunoscut, că tóte acțiunile externe ale vieței omenești sunt efluxul alor anumite principii, idei ce se nasc în sufletul omului cugetător, fie că aceste principii, idei, se nasc în sufletul omului la impulsul unor anumite influențe externe asupra sentimentelor și a rațiunei, fie la impulsul unor anumite influențe interne asupra sufletului în urma revelațiunei divine, prin care s'a sădit credința cea adevărată în spiritul și inima omului învrednicit de acésta. Și dór nicăiri nu se arată acest fapt în mod mai evident, ca tocmai pe terenul religios. Fără multă ostenélă putem constata, că tóte manifestațiunile religióse sunt emanate din credință și, precum credem, așa și lucrăm. Deci, cum ne este credința, așa ne sunt și faptele, un adevăr ce nimeni nu-l póte nega, fără de a cădea în falșitate.

Din credința bisericei, după interpretările ce i s'a dat acelei credințe, s'a născut disciplina și ritul bisericesc. Cînd acéstă interpretațiune a fost corectă, s'a născut și o disciplină bisericéscă și cult divin corect, iar cînd acea interpretațiune a fost incorectă, și viața bisericéscă a fost dusă, cu voie ori fără de voe, pe căi rătăcite.

După căderea omului în păcat, D-zeu a promis lui Adam un mîntuitor (Mesia), carele îl va mîntui din robia diavolului. Tot acésta a promis mai tîrziu de nenumărate ori și poporului iudaic că-l va elibera din robia diferitelor popóre păgîne. Poporul acesta însă interpretînd rău acéstă promisiune, a așteptat și aștéptă și azi un Mesia politic, care să-l facă stăpînitor peste tóte popórele de pe fața pămêntului, și urmarea acestei așteptări a fost, că neprimind învĕțătura lui Christos, necum să devină stăpînitor al pămêntului, ci a devenit batjocura tuturor némurilor.

Tot acest principiu l'a profesat și-l profeséză și azi biserica rom.-catolică, papismul, vrînd a întemeia o împărăție luméscă universală pe basa doctrinei sale falșă despre primatul sf. ap. Petru. Și ca sĕ'și pótă ajunge acest scop, ast-fel s'a și organisat pe terenul disciplinei bisericești. Iar principiul acestei organisări a fost absolutismul intolerant, carele nu suferă nici o mișcare liberă, fie acea cît de salutară pentru binele popórelor, dacă acea contrazice intereselor de dominațiune a celor din fruntea guvernărei. Ast-fel apoi popórele mici, au fost date pradă popórelor mari numai ca să rămînă în jugul papal. Se înțelege de sine, că între ast-fel de împregiurări, papismul a trebuit să abandoneze principiul național din biserică, căci ar fi deșteptat veleitățile naționale ale popórelor mari. Deci pentru recunóșterea absolutismului papal în cele bisericești, și multă vreme și în cele politice, le-a recompensat cu un cosmopolitism, care le da putința să înghită pe popórele mici în corpul lor național. Divide et impera. Iar o altă apucătură șirétă a papismului, ca să se arete totuși imparțial, a fost, că a întrodus limba latină în cultul divin, permițînd numai predicarea și unele cîntări în limba poporului. Va să zică strînge și slobóde frânele guvernării absolutistice numai întru cît îi convine intereselor sale de dominațiune. De aci vedem atîtea concordate contrazicĕtóre în istoria papismului din diferitele țări.

Biserica romano-catolică papismul, este o biserică cosmopolită, care nici când nu póte favorisa interesele naționale ale popórelor, căci ori pe unele ori pe altele le-ar perde de sub sceptrul sĕu absolutistic. Și nici cînd nu am vĕzut'o, că s'ar fi întrepus în scopul acesta în favorul vre-unui popor apăsat de alt popor; ba din contră am vĕzut-o asmuțind pe popóre contra popóre cînd acelea nu s'au supus jugului sĕu bisericesc și lumesc.

Iisus Christos a întemeiat o biserică universală, liberală și națională.

Universală, întru cît toți credincioșii au să păstreze acelaș deposit al credinței, (unitatea bisericei prin credință).

Liberală, întru cît toți credincioșii au anumite drepturi și datorințe, după categoriile lor (disciplina bisericei prin organisațiune).

Națională, întru cît cultul divin și afacerile administrative au să se sĕvêrșéscă în limba poporului (cultul divin și administrațiunea bisericei).

Universalitatea bisericei se arată prin sinódele ecumenice, (compuse din archierei cu vot decisiv, și din ierei și diaconi cu vot informativ) în cari se formuléză dogmele cu valóre pentru întréga biserică, și afacerile de disciplină și cult după tendințele diferitelor biserici particulare, putem zice naționale.

Liberalismul bisericei se arată prin acea, că în afacerile de disciplină și administrațiune dă teren de activitate tuturor membrilor ei, atît preoți, cît și laici; *naționalismul* bisericei se arată prin acea, că întreg cultul divin și tótă administrațiunea bisericéscă se sĕvêrșesc exclusiv în limba poporului.

Aceste sunt principiile parte evidente, parte contemplate și parte practicate de biserica veche și în mare parte aplicate și azi de biserica ortodoxă.

In contra unității prin credință, biserica ortodoxă n'a greșit prin representanții sĕi legali nici cînd, pînă cînd biserica papistașă fórte mult și în deosebi prin dogma despre primatul papal și prin dejosirea sinodului ecumenic la un simplu for informativ ori consultativ pentru papa, etc.

In contra liberalismului bisericei, cu durere trebue să mărturisim, că și biserica ortodoxă a greșit, dar nu atît de mult cît a greșit biserica papistașă. Și în biserica ortodoxă catolică (generală sau universală) se află biserici particulare-naționale în care nu se dă teren de activitate tuturor membrilor ei în cele disciplinare și administrative, și în special laicilor, ba în multe afaceri nici iereilor și diaconilor, ci tótă puterea de guvernămînt este concentrată în mîna archereilor și iereilor și diaconilor.

O singură excepțiune face, în privința acésta, biserica ortodoxă română din Ungaria.

Nu așa însĕ în biserica papistașă. Aici, pe basa doctrinei falșe despre primatul apostolului Petru, tótă puterea este concentrată în mânele papei de la Roma, care în tótă istoria universală este cel mai cras representant al absolutismului bisericesc, ba chiar și lumesc. Sinodul apostolesc și sinódele ecumenice și cele particulare însĕ nu acésta ne arată. Cu absolutismul lumesc prin perderea puterei lumești s'a sfîrșit, dovadă netemeinicia dogmei, și începe a se găta și cu absolutismul cel bisericesc. In fine,

In contra naționalismului bisericei earăși biserica ortodoxă, *ca atare prin învĕțăturile ei*, n'a greșit nici cînd, dar cu atît mai mult érăși biserica papistașă, prin cosmopolitismul sĕu, nepermițînd a se sĕvêrși întreg cultul divin în limba poporului, în special actul principal, leturghia, ci numai unele părți.

Și în biserica ortodoxă s'au făcut abusuri, *ajungênd unele popóre sub dominațiunea politică a altor popóre.* Dar cînd fie-care popor, aparținĕtor bisericei ortodoxe, se va putea înălța la principiul naționalismului curat și moral, semnalat prin faptul complinit la pogorîrea Spiritului Sînt asupra Apostolilor, cînd li s'a dat puterea a vorbi în diferite limbi, drept cinosură activității lor, că au să predice și să execute întreg cultul divin în limba poporului, în care și D-zeu-omul, Iisus Chr. a vorbit cu ei, stabilindu-se prin acésta principiul naționalismului în biserică, credem că acest abus nu se va mai repeta.

In biserica papistașă însĕ, pînă cînd mai ține la absolutismul sĕu dogmatic, disciplinar și de cult, adecă la cosmopolitism, nu este nici o speranță să se ajungă la acéstă perfecțiune morală impusă de Iisus Christos, singurul cap al bisericei.

Deci se înșélă mult trații de la „Apărarea Națională", cînd cugetă că fac bun serviciu naționalismului român desconsiderînd deosebirea de dogme între biserica ortodoxă și cea papistașă, și în special între biserica ortodoxă română și cea greco-catolică română.

Cosmopolitismul bisericei papistașe este o consecință logică a dogmelor acestei biserici; *și pînă cînd biserica greco-catolică română nu se va reuni cu biserica ortodoxă lepădînd dogmele bisericei papistașe, nu va scăpa nici cînd de acest cosmopolitism atît de periculos pentru românismul nostru de pretutindenea.*

Bisericei papistașe nu-i trebue români, germani, slavi, unguri, etc., ci numai papistași, în contra principiului național bisericesc semnalat mai sus. Pentru-ce? Pentru că nu-i trebue biserici naționale. Și pentru ce nu voește de acestea? Pentru că atunci n'ar avea speranța să'și întemeeze o biserică respective, o împărăție lumească universală, subjugînd pe tóte popórele de pe fața pămîntului.

Dară pentru noi românii, în special pentru cei din Ungaria, cosmopolitismul acesta al bisericei papistașe e și mai periculos, pentru-că trăim într'o țară în care nu ne bucurăm de aceleași drepturi naționale politice, ci suntem zi de zi persecutați și socotiți numai de gunoiu pentru îngrășarea naționalismului altui popor, a poporului maghiar, ce ne stăpînește și care în cea mai mare parte aparține bisericei papistașe cosmopolite.

Și frații gr. cat. rom. încă o văd acésta și de acea duc o luptă atît de desperată, ca să nu fie contopiți în autonomia bisericei rom. cat. maghiare.

Dar tare ne temem, că tótă lupta le va fi zadarnică, că nu cunóștem nici un pas ce l-ar fi făcut pentru ei biserica papistașă, respective scaunul roman, ca să nu fie contopiți în acea autonomie maghiarisatóre. Lucru de sine înțeles, acela nici nu va putea face vre-un pas, deoparte din causa cosmopolitismului sĕu, iar de altă parte, căci nu are nici puterea morală și materială de odinióră.

Nu negăm nici de cît faptul, că și în școlele bisericei gr. cat. române se nutrește spiritul național român; dar îndată ce acel spirit vine în colisiune cu interesele papismului, acela este abandonat.

Lucru iarăși de sine înțeles: naționalism și cosmopolitism, sunt două concepte, ce în același timp și în același loc nu pot exista la-o-laltă. Și frații rom. gr. cat. o vĕd acésta și de aci lupta desperată, ca să nu fie contopiți în autonomia catolică maghiară.

---

organism de stat al unui popor, care deși nu are civilisațiune europeană, însĕ sgădărêndu-l îți apare îndată mongolul dur. Chinesul este greoiu, flegmatic, esaminéză tóte și e cu greu accesibil pentru ceva, și tocmai asta este causa, că trebue tractat cu băgare de seamă, el trebue mai întêiu instruat și numai cu încetul convins. Chinezul diferă cu desevêrșire de Japonez, de acest „francez ambițios al Asiei ostice".

Chinezii numai cu greu se împacă cu o idee nóuă, însĕ îndată ce au aflat și recunoscut valórea și folosul ei, apoi țîn la ea morțiș. Și acesta e un lucru firesc, căci o massă, un colos atât de mare numai cu încetul se mișcă. China însĕ nu póte remânea amorțită în tradițiunile trecutului. Curentul crestinismului se apropie tot mai mult de acéstă massă mare și neînsuflețită, numită China, și îi însuflă viață cu încetul, dar neîntrerupt. Idei crestine strĕbat în popor și acestea lucréză făcêndu-și cale, luminând și róde aducênd. Misiunile religionare sunt pentru China tot atât de necesare precum de lipsă ar fi ómeni cari să se îngrigéscă și de binele ei material. Mulți Chinezi simt un dor nespus după un ce mai bun, mulți, în inima lor adicți ai învĕțăturilor celor nóuĕ, se tem de pasul cel din urmă ce au să'l facă. Provinciile una după alta sunt cuprinse de misiuni. O rețea întrégă de stațiuni misionare se întinde prin China împrăsciind binecuvêntarea și o viéță nóuă, și însuflețind inimile pàgâne pentru străvechea și minunata putere dzeéscă, care e cu noi până la mórte și care după mórte ne duce la o viéță vecinică mai bună și mai trumósă.

Astăzi putem observa destul de bine urmările datorite strĕinilor, ce se află în China. „Prin popor circuléză prorocii vechi că China va fi împărțită". Și întradevĕr în vécul trecut a fost distrus „zidul chinez", ear massa cea mare a poporului chinez a jurat mórte tuturor strĕinilor. Dela secta Boxerilor s'a aprins flacăra și acum arde în lupta dintre Albi și Galbeni, între civilisațiune și necultură. Deja mulți strĕini au căzut jertfă între cari și ambasadorul german baron Ketteler. După voința lui D-zeu prin aceste întêmplări lumina evangeliei nu se va stînge, ci va primi încă mai mult aliment. Dorul de pace, care e mai presus de cât tótă rațiunea omenéscă, există în sinul poporului chinez în deajuns. De s'ar zice cât de curênd și despre poporul acesta: „Ear când a venit plinirea vremei a trimis D-zeu pe unul născut fiiul seu". Gal. 4. 4.

K. Bl.

Lupta acésta însĕ este fórte divisată. Pînă cînd clerul se însuşeşte a susţinea şi unitatea cu biserica papistaşă şi naţionalismul român al bisericei sale, laicii, vĕzînd acéstă greşélă a clerului, că adică papism cosmopolitic şi naţionalism nu pot încăpea la-o-laltă ca ori care imposibilitate fisică ori morală, e gata şi cu drept cuvênt a lepăda cosmopolitismul papismului în favorul naţionalismului.

Şi acestei tendinţe fórte corecte îi dă o expresiune pregnantă Dr. Alexandru de Vaida Voevod, într'un articol întitulat „Români ori catolici“. Étă ce zice d-sa: După ce arată, că unirea se priveşte cu drept cuvînt de un act curat politic din partea românilor făcut din îndemn materialist, anume spre a-şi îmbunătăţi sórtea faţă cu greutăţile, cari apasă gróznic umerii poporului, continuă: „Sĕ declarăm sus şi tare, că nici cînd nu vom suferi sĕ fim contopiţi în autonomia catolică maghiară, sĕ declarăm solemn, că noi **în momentul, cînd de nobis sine nobis ni s'ar răpi calitatea particulară a bisericei nóstre, din acel moment începînd, biserica unită ar înceta de a mai fi biserica nóstră! Sĕ strigăm în lumea largă, că îndată ce contopirea nóstră în autonomia bisericei catolice ar fi un fapt sĕvîrşit, toţi uniţii am trece fără preget în sînul bisericei române greco-orientale**“.

Durere însĕ, că clerul bisericei gr.-cat. rom., crescut parte în şcóle strĕine (de altă naţionalitate), parte în spirit cosmopolitic papistaş (cu tot naţionalismul sĕu român), s'a declarat în contra acestei tendinţe, imputîndu-i indiferentism religionar, ba chiar trădare bisericéscă.

Cît pentru urmările trecerei la biserica gr.-ort.-rom., fóia „Unirea“ din Blaj (1899 Nr. 42) se exprimă în chipul următor: „Sĕ presupunem pentru un moment, că la vorbele unor nesocotiţi toţi românii uniţi s'ar face neuniţi, ceace este o presupunere absurdă. In casul acesta autonomia bisericei române ar fi óre adăpostită de ori-ce primejdie? Oare contrarii aceia ai naţiunei române, cari astăzi voesc sĕ răpéscă autonomia bisericei unite şi limba ei liturgică, ar fi atît de generoşi, în cît sĕ respecteze autonomia bisericei neunite şi limba ei liturgică? N'au fost óre românii toţi neuniţi înainte de 1700, şi totuşi protopopii lor erau siliţi sĕ pórte în sinóde pe umerii lor pe episcopul reformat?..

„Noi credem, că aceia, cari au umilit şi asuprit atît de cumplit biserica românéscă înainte de unire, nu s'au schimbat de loc. Şi-au schimbat părul, dar năravul nu. Acum se încércă sĕ cuceréscă şi sĕ robéscă biserica românéscă unită, cu gîndul rezervat, ca după acea sĕ se întórcă cu furie şi mai mare în contra bisericei neunite, chiar şi cînd acea ar cuprinde în sînul sĕu pe toţi românii de sub coróna sîntului Ştefan. Ghiulelele lor au făcut până acum unele spărturi şi în zidurile autonomiei bisericei neunite. Ce va fi însĕ atunci, cînd reduta puternică, ce o constitue biserica romînă unită în viaţa poporului nostru, va fi căzut în mîna duşmanilor, fie prin puterea, viclenia şi brutalitatea acestora, fie prin laşitatea şi neghiobia românilor uniţi, cari, părăsindu-şi reduta s'ar retrage în cetatea bisericei neunite?

Acéstă redută póte fi încă ocrotită de o putere mai înaltă, de Roma. Dar dacă din laşitate şi neghiobie am părăsi acéstă redută, care scuteşte şi cetatea bisericei române neunite, ce va fi de acéstă biserică?“

Vom continua în numĕrul viitor.

Fundaţiunea lui Gozsdu.

După pregătirea materialului de pertractat, făcută în şedinţele comitetului presidiat de Ilustritatea Sa dl Dr. *Iosif Gall*, nu de dl cav. *Puşcariu*, cum din greşală am anunţat în un numĕr anterior, s'au început şedinţele plenare ale representaţiunii.

Sesiunea de tómnă a representanţei „Fundaţiunei lui Gozsdu“ s'a încheiat Sâmbătă în 1 Septemvre n.

Obiectul principal a sesiunei de tómnă este votarea stipendiilor.

Numĕrul concurenţilor a fost şi de astă dată fórte mare.

Defectuóse au fost 74 de cereri cari din capul locului nu s'au putut considera.

Este lucru neesplicabil, că cei ce reflectézĕ la stipendiu nu cetesc nici măcar concursul, ca se cunóscă condiţiunile dela cari depinde considerarea cererei lor.

S'au votat resp. augmentat următórele stipendii:

1.	Pentru rigoros. vechi	16	Cor.	8,372·97
	„ „ noi	13	„	8,842·80
2.	„ jurişti v. . .	31	„	14,150·—
	„ „ n. . .	17	„	7,000·—
3.	„ medicinişti v.	8	„	3,900·—
	„ „ n.	4	„	2,200·—
4.	„ filosofişti v. .	7	„	4,300.—
	„ „ n. .	4	„	2,000·—
5.	„ technici v. .	5	„	3,100·—
	„ „ n. .	5	„	3,000·—
6.	„ montanişti şi silvicultori v.	3	„	1,400·—
	„ montanişti şi silvicultori n.	2	„	800·—
7.	„ Acad. com. v.	2	„	1,400·—
	„ „ „ n.	2	„	1,000·—
8.	„ Agronomie n.	1	„	600·—
9.	„ Cadeţi v. .	4	„	1,600·—
	„ „ n. .	3	„	1,200·—
10.	„ scóle medii v.	6	„	1,440·—
	„ „ „ n.	5	„	1,080·—

Total pentru stipendişti 138 Cor. 67,385·77

Numĕrul total al stipendistilor lui Gozsdu este deci astăzi:

Rigorosanţi în drepturi şi medicină . .	29.
Jurişti	48.
Medicinişti	12.
Filosofişti	11.
Technici	10.
Montanistici şi silvicultori	5.
La academia comercială	4.
Agronomişti	1.
Cadeţi	7.
La scólele medii	11.
Total:	138.

Intre cari considerând, că între universitarii cei noi se află 4 foşti stipendisti în scólele medii, şi că rigorosanţii noi încă au fost stipendişti vechi, **numĕrul stipendistilor noi este de 39**, un numĕr fórte considerabil.

In anul espirat au devenit doctori 11 stipendişti, şi anume 10 doctori în drepturi şi 1 doctor în medicină.

Pe anul scolariu 1900/901 s'au votat stipendii următorilor studenţi:

a) Pentru drepturi:

1.	Sebastian Brênduşă, Petroşeni	600	Cor.
2.	Iuliu Luchici, Lighet . . .	400	„
3.	Ioan Vescan	400	„
4.	Nerva Oncu, Rişca	400	„
5.	Petru Bulzan, Fecheteu . .	400	„
6.	Antoniu Bălaciu, Ohaba . .	400	„
7.	Ilie Gropşan, Sasca . . .	400	„
8.	Petru Stefanovici, B. Monoştur	400	„
9.	Augustin Andrei, Corueni .	400	„
10.	Romulus Papp, Orade . . .	400	„
11.	Ioan Stoian, Sinteşti . . .	400	„
12.	George Dragu, Cacova . .	400	„
13.	Nicolae Cristea, Ocna . . .	400	„
14.	Corneliu Grofşorean . . .	400	„
15.	Ioan Muţiu, ...	400	„

b) Pentru medicină:

1.	Aurel Ijac, Lugoş	500	„
2.	Dimitrie Popa, Tăsad . . .	500	„

c) Pentru technică:

1.	Dumitru Frâncu, Porumbac .	600	„
2.	Coriolan Grădinariu . . .	600	„
3.	Octavian Papp, Beinş . . .	600	„
4.	George Lupşa, Mihăiesti . .	600	„
5.	Valeriu Ghibu, Sibiiu . . .	600	„

d) Pentru filosofie:

1.	Ilie Minea, Turcheş . . .	500	„
2.	Ioan Lupaş, Sĕlişte	500	„
3.	Traian Suciu, Olt-Bogata . .	500	„
4.	Octavian Goga, Reşinar . .	500	„

e) Pentru montanistică şi silvicultură:

1.	Traian Iarca, Braşov . . .	400	„
2.	Alecsiu Muntean Oraviţa . .	400	„

f) Pentru academia comercială:

1.	Coriolan Liuba, Maidan . .	500	„
2.	Mihai Filip, Pesac	500	„

g) La diferite facultăţi:

1.	Adrian Cristea, Sibiiu pentru agronomia din München . .	600	„

h) Pentru cadeţi:

1.	Nicolae Benţia, Sibiiu . . .	400	„
2.	Romulus Brotea, Mateiaş . .	400	„
3.	Ioan Sĕlăgian, Checia rom. .	400	„

i) Pentru şcóle medii:

1.	Michai Bondor Orade . . .	240	„
2.	Nicolae Zepeneag, Mehadia .	240	„
3.	Aureliu Cândea, Avrig . .	240	„
4.	George Mathei, Sibiiu . .	240	„

k) Pentru gimnasiul inferior:

1.	Valeriu Dem. Muscan, Nădab	120	„

Recensemêntul poporaţiei în Ungaria. Referitor la executarea numĕrării populaţiunei la *31 Decembre 1900* ministrul de comerciu a adresat un circular tuturor municipiilor din ţĕră, în care le atrage atenţia asupra importanţei *economice* şi *naţionale*, ce o presintă pentru stat recensemêntul poporaţiei, importanţă apreţiată în tóte statele culte de întreg poporul. Tóte municipiile primesc spre orientare câte o instrucţie generală cu blanchetele de suscepere adnexate la acésta, pe care vor avea sĕ le studieze şi sĕ le comunice primăriilor comunale, notarilor şi comisarilor de recensemênt, ce se vor denumi.

Municipiul va avea sĕ procédă cu cea mai mare precauţiune la formarea cercurilor şi alegerea comisiunilor de numĕrare şi sĕ *prevină eventuale temeri* în popor, de pildă că *recensemêntul ar servi spre urcarea dărilor*, clarificându-l despre scopul, ce-l urmăreşte statul în chiar interesul bunăstărei sale. In celelalte se dau îndrumări fişpanilor cum au sĕ procédă pentru împlinirea ordinaţiunei.

Revistă externă

Complicaţiile din China.

Unitatea de acţiune a puterilor în China a ţinut numai până la ocuparea capitalei imperiului ceresc, *Peking*. Dela întrarea trupelor internaţionale în capitala Chinei şi refugiarea împĕratului, împĕrătesei şi a prinţului Tuan în alte părţi ale Chinei, au încetat şi operaţiile comune ale puterilor şi din tóte părţile sosesc ştiri despre apropiata *retragere a trupelor* din Peking, deórece scopul salvării ambasadelor şi streinilor a fost ajuns. Americanii şi Ruşii voiesc sĕ între în pertractări de pace prin mijlocirea guvernorului Li-Hung-Tschang, care acum se află în Shanghai. Singură Germania ar mai avé o problemă specială de îndeplinit, de a-şi lua **satisfacţie** pentru omorîrea ambasadorului seu.

Mesagerul guvernului rus publică un comunicat al ţarului dto 25 August cătră conducĕtoriul ministeriului de externe, cu însărcinarea de a-l transmite tuturor representaţilor Rusiei în străinătate, de următorul cuprins:

Scopurile guvernului rusesc au fost de **a apăra ambasada rusă** din Peking şi pe supuşii ruşi contra rebelilor chinezi şi a **sprigini guvernul chinez** în lupta pentru restituirea ordinei legale. In urmarea acestora de acord cu celelalte puteri a decis sĕ trimită trupe în China pe basa următórelor principii fundamentale: *1. Susţinerea înţelegerei comune a puterilor 2. Susţinerea ordinei de stat anterióre în China 3. Delăturarea a orice ar putea sĕ ducă la împărţirea imperiului ceresc. 4. Instituirea unui guvern central legal în Peking, care singur e în stare sĕ menţină ordinea şi liniştea.*

Prin ocuparea Pekingului s'a atins scopul principal. Urmézĕ instituirea guvernului legal pentru restabilirea ordinei. Deórece împĕratul, împĕrătésa-regentă şi Tsung-li-Yamen au plecat din residenţă, guvernul rusesc rechémă pe acreditatul seu din Peking consilierul de stat *Giers*, la *Tientsin*, până ce un guvern legal chinez va lua frânele guvernării şi se va putea pune cu acesta în tratative, împreună cu celelalte puteri.

La propunerea Rusiei pentru retragerea trupelor din Peking, precum se anunţă, au aderat cinci puteri, numai *Germania* şi *Italia* au protestat, dar în faţa concertului celor 5 puteri vor trebui şi acestea se retireze şi se intre în tratative cu China.

NOUTĂŢI

Consistoriu metropolitan. Terminându-sĕ Sâmbătă şedinţele representaţiunii fundaţiunii Gozsdu, s'au început Luni şedinţele plenare ale consistoriului metropolitan. In scopul acesta — pe lângă Preasfinţiile Lor episcopii diecesani şi Ilustritatea Sa dl Dr. Gall, cari erau deja în Sibiiu — au sosit aici: Ilustritatea Sa dl Alexandru *Mocsonyi* şi Vincenţiu *Babeş*, Preacuviosiile Lor archimandriţii Filaret *Musta* dela Caransebeş şi Augustin *Hamsea* dela Arad; apoi protopopii Mihail *Popovici* al Orşovei, Constantin *Gurban* al Butenilor, Nicolau *Zigre*, advocat şi secretariu consistorial în Oradea-mare, Ioan *Lengeru*, advocat în Braşov. — Şedinţele vor ţiné azi şi probabil mâne se vor termina.

In zilele aceste după tóte şedinţele ţinute Inaltpreasfinţitul a întrunit la masa sa pe lângă óspeţii strĕini şi pe toţi membrii din Sibiiu ai consistoriului metropolitan.

La prânzul de azi Ilustritatea Sa dl Dr. *Iosif Gall*, accentuézĕ, că — deşi timpul, de când Inaltpreasfinţia Sa metropolitul nostru ocupă scaunul metropolitan este relativ scurt — totuşi cu bucurie sĕ póte constata, că s'au făcut şi resolvat multe lucruri bune şi folositóre, şi toţi au primit convingerea că Inaltpreasfinţia Sa conduce cu înţelepciune şi spre mulţumirea tuturor biserica, precum cu înţelepciune a condus şi şedinţele sesiunii presente a consistoriului metropolitan. Mulţemind pentru ospitalitate şi pentru tactul dovedit îi doresce mulţi ani.

Inalt preasfinţia Sa respunzênd, că deşi nu s'a aşteptat la măgulitórele cuvinte ale dlui Gall, totuşi îi cad cu atât mai bine, mai ales, că nu există în viéţa sa momente mai pline de mulţemire, ca şi atunci — când încungiurat de lamura cea mai alésă a bărbaţilor nostrii — în frunte cu Preasfinţiţii sei fraţi episcopi eparchiali, conduce sfaturile privitóre la progresul poporului în tóte direcţiunile. Inchină pentru sănătatea părinţilor episcopi. Mesenii au întonat cântarea: *Intru mulţi fericiţi ani!* la adresa archiereilor nostrii.

*

Archiducele Iosif a fost lovit de o regretabilă nenorocire. Pe când se întorcea Vineri dela o inspecţie-militară la *Alcsuth* s'a împedecat la o grópă mică şi şi-a frânt oul piciorului. După părerea medicilor Alteţa Sa se va restabili pe deplin în vr'o 6 sĕptămâni.

*

Nou profesor la gimnasiul ortodox român din *Braşov* a fost ales dl Marcu *Jantea*, cler. abs. şi absolv. al facultăţii filosofice din Budapesta.

*

Deraiare. Trenul personal de eri diminéţă, ce venea dela Budapesta, a deraiat la gara dela *Copşa-mică* din causa schimbării greşite de şini. Trei vagóne au scăpat de pe şine, dar nu s'a întêmplat altă nenorocire. Trenul a sosit la Sibiiu abia după 9 óre a. m. Paguba este de 8700 cor.

*

Câţi-va fruntaşi braşoveni ai bisericei ortodoxe din Braşovul-vechiu, Cetate Scheiu şi de pe Tocile au luat laudabila iniţiativă de a înfiinţa o *reuniune de înmormêntare*, după exemplul românilor dela Orĕştie şi Sibiiu. Nu ne îndoim, că causa acésta va fi în curênd dusă la isbândă.

*

Necrolog. Subscrişii cu inima frântă de durere anunţă, că mult iubitul lor taică, moş, frate, unchiu şi afin Gavril *Buzura*, preot român greco-oriental, membru comitatens etc., după un morb scurt ş-a dat nobilul şi scumpul seu suflet în mânile creatoriului în 31 August în etate de 67 de ani a vieţii şi 49 ai preoţiei. Osĕmintele pământeşti s'au înmormêntat la 2 Septembre a. c. în cimiteriul din Blenche-Poiana. Fiei ţĕrêna uşóră şi memoria binecuvêntată! Poiana-Blenchii la 31 August 1900 s. n. Petru Buzura, Maria Contiş, Ana Oniga, Ioan Buzura preot, Dr. Gavriil Buzura advocat, ca fete şi fii. Vĕd. Ana Cupsia, soră. Vĕd. Todosie Buzura, afină. Ioan Georgiu canonic, afin. Vasiliu Contiş, Ioan Oniga, ca gineri.

*

Raport prompt. „Controla“ dela Timişóra raportézĕ în unul din numerii ultimi despre *sinodul* parochial ţinut la *bunavestire* (?) în biserica S. George din Fabricul-Timişorii. Cum adecă, dela *25 Martie v.* numai acum transpiră în publicitate ast-fel de ştiri?

*

G. Dem. Teodorescu profesor la liceul „Mateiu Basarab“, fost ministru de instrucţiune publică a incetat din viaţă Joia trecută.

Defunctul, fiul unei familii modeste din Bucureşti, a debutat, pe când era student, ca ziarist la „Românul,“ cel mai important organ de publicitate pe atunci, şi la „Ghimpele“, în care a scris neperitóre pagini umoristice.

Plin de râvnă de a-şi îmbogăţi capitalul de cunoştinţe, G. Dem. Teodorescu a plecat apoi la Paris, aprópe fără mijlóce şi a făcut studii cari trebuiau sĕ-l aducă mai târziu la cele mai înalte demnităţi în Stat.

Inmormêntarea s'a făcut Sâmbătă.

Nr. 515/1900. [168] 1—1

Publicare de licitaţiune

In scopul vinderei alor 3798 fire de brazi în grosime de preste 25 cm. aflătóre pe un teritoriu de 25·6 jug. în comuna Mogoş, proprietatea comunei bisericesci gr. or. din Mogoş-Micleşti şi a tuturor comunelor gr. or. din Rîmeţ, se publică licitaţiune, carea se va ţiné *în 25 Septembre 1900 st. n. la 10 óre a. m.* la casa parochului din M.-Micleşti.

Preţul esclamărei **8000 coróne.** Licitanţii sunt datori a pune un vadiu de 10% dela preţul esclamărei.

Oferte ulterióre nu se primesc.

Condiţiunile speciale de licitaţiune se pot vedea la oficiul parochial gr.-or. din M.-Micleşti şi la oficiul protopresbiteral gr. or. din Ofenbaia.

Dat Ofenbaia, la 22 August, 1900.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupşei.

Ioan Danciu
protopresbiter gr. or., ca încredinţatul consistoriului archidiecesan.

[171] 1—3

Concurs

Devenind vacant postul de învĕţător la scóla română greco-orient. din Turcheş clasa I şi de cantor ordinar la una din bisericile locale, pentru întregirea acestora în mod definitiv se escrie concurs cu termin de 10 (zece) zile dela prima publicare în ziariul „Telegraful Român“, ca la 3 Septembre a. c. sĕ pótă fi alegerea.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Salar 600 coróne solvite din cassa bisericei în rate lunare anticipative.
2. Quartir în natură.
3. Venitele dela epatrafir, cari dau aproximativ 200 cor.

Dela concurent se cere a ţiné scólă de repetiţiune în Dumineci şi sĕrbători conform Normativului scolar şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică pentru a-şi arăta desteritatea în tipic şi cântările bisericesci.

Dintre concurenţi va fi preferit acela, care va avé cunoscinţă şi din musica vocală (instrumentală) pentru a cânta cu copii în cor.

Turcheş, din şedinţa comitetului parochial ca senat scolar, ţinută în 2 Iulie 1900.

Anast. Bârsan — preş. comit. parochial
Ión Pascu — not. comit. parochial

Pentru conformitate cu originalul Turcheş, în 19 August, 1900.
Oficiul parochial român gr or.
Nicol. Soiu
paroch local.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Ioan Petric
protopop.

[172] 1—3

Arlejtési hirdetmény.

A nagyszebeni m. kir. állami elmegyógyintézet betegei és szolgaszemélyzete részére az 1901 évi január hó 1-től december hó 31-ig szükséges kenyér és zsemlye mennyiség szállításának biztositása céljából az intézeti gondnoki irodában *1900 évi september hó 20-án délelótti 11 órakor* zárt irásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Az ezen árlejtésre vonatkozó részletes feltételek a *Budapesti Közlöny* folyó évi. 196., 197. és 198. számaiban, valamint az elmegyógyintézet gondnoki irodájában betekinthetők.

Megjegyeztetik, hogy az eddig használatban volt kis és nagy barna rozskenyér helyett egy 2800 grammos hosszu alaku barna rozskenyér (Wecken) szállitandó 70 fillér egységárral, valamint hogy az ajánlatok egy, esetleg három évi időtartamra külön-külön tétessenek ; a m. kir. belügyministerium azonban fenntartja magának azon jogot, hogy az egy évre avagy három évre szoló ajánlatokat fogja elfogadni, valamint hogy a szállitást azon vállalkozónak engedje át, a kit bármely okból megbizhatóbbnak tart.

Nagy-Szeben, 1900 évi augustus hó 31-én.

A m. kir. állami elmegyógyintézet igazgatósága.

Nr. 405—900. [166] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului al II-lea de învĕţătoriu, înfiinţat de nou la scóla română gr. or. din comuna Cărpinişiu, protopresbiteratul Mercurei, comitatul Sibiiului, se deschide concurs cu termin de 15 zile.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este pentru primul an Cor. 700, ér pentru anii următori Cor. 800 în bani gata plătiţi la lună anticipative, cuartir liber şi 2 stĕngini lemne de foc.

Alesul învĕţătoriu numai după un an de probă va ocupa postul în mod definitiv.

Concurenţii cari vor cunóşte bine cântările bisericesci vor fi preferiţi.

Reflectanţii la acest post au a-şi înainta cererile lor, instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis la oficiul protopresbiteral subsemnat, presentându-se înainte de alegere în vr'o Duminecă sau sĕrbătóre la biserica din numita comună spre a-'şi arĕta cunoscinţele în cântările bisericeşti şi spre a fi cunoscut personal.

Ziua alegerei se va publica în „Telegraful Român“ la timpul seu.

Mercurea, la 14/27 August 1900.

Oficiul protopopesc al tractului Mercurei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Droc
protp.

[163] 3—3

Publicare de licitaţiune.

Pe basa planului şi preliminariului încuviinţat de Prea Veneratul Consistoriu Archidiecesan prin resoluţiunea dto 19 Februarie a. c. Nr. 1072 Şcol. precum şi de forurile administrative competente ale comitatului cu data de 10 Iuliu a. c. Nr. 807 Kb. comuna bisericéscă greco.-ort. rom. Palos, comitatul Târnavei-mari, dă în intreprindere, pe calea licitaţiunei minuende verbale **zidirea unui nou edificiu scolar.**

Preliminariul de spese este de 12,419 cor. 60 fil.

Comuna bisericéscă însĕ neputênd presta deodată spesele întregului edificiu, din causa altor spese neevitabile, — dă în întreprindere deocamdată numai partea acea din plan care cuprinde salele de învĕţământ indispensabile, antreul şi cancelaria.

Ca preţ de strigare deci se pun din preliminar spesele ce cad numai pentru partea acésta a planului, cari dau suma de **8758 cor. 64 fil.**

Din acest preţ se va subtrage în conţelegere cu eventualii concurenţi, în ziua de licitaţiune preţul acelui material, pe carele se va putea obliga comuna bisericéscă a'l pune la dispositia antreprenorului respectiv.

Doritorii de a întreprinde zidirea acésta au a depune vadiul de 10% a preţului de strigare în bani gata, cu ocasiunea licitaţiunei, care se va ţinea în *9 Septembre n. a. c.*, în localul scólei vechi din loc.

Informaţiuni mai deaprópe în privinţa condiţiunilor speciale ale zidirei se pot vedea şi primi la subscrisul oficiu parochial.

Incepêndusĕ zidirea încă in decursul anului acestuia — fiind timpul favorabil — ea se va putea continua mai departe de 25 Octobre n. numai cu consimţĕmêntul comitetului parochial, avênd a se efeptui restul zidirei în anul viitor 1901 până inclusive 30 Iuniu.

Palos, din şedinţa comitetului parochial gr.-or. român ca senat scolar, ţinută la 30 Iuliu 1900.

Patrichiu Pintea — pàroch şi preşed. comit. par.
Lascu Toma — notar.

Vidi!

Nicolau D. Mircea
protopop.

Nr. 831/1900. [159] 3—3

Concurs.

Prin acésta se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“ pentru următórele posturi învĕţătoresci vacante din tractul Branului şi adecă:

1. Rĕşnov, 4 posturi cu câte 600 cor. salariu.
2. Poiana-Mĕrului, 3 posturi cu câte 600 cor, salariu.
3. Cristian, 4. Şimon, 5. Vlădeni, 6. Moeciul-superior, câte un post împreunat cu câte 600 cor. salariu anual.

La fiecare din aceste posturi învĕţătoresci se mai dă afară de salariul de 600 cor. şi cortel liber în natură, grădină de legumi şi lemne de foc eventual relutul corespunzĕtoriu pentru tóte acestea în bani gata.

Staţiunile învĕţătoresci în genere sunt împreunate cu cantoratele, prin urmare se recere dela concurenţi a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică poporului spre a-şi arĕta desteritatea în tipicul şi cântările bisericei nóstre.

Pentru staţiunile învĕţătoresci din Rĕşnov şi Poiana-Mĕrului se pretinde, ca fără altă remuneraţiune, dintre cei aleşi după distribuirea lor de cătră comitetele parochiale, doi sĕ ţină scóla de repetiţiune în Dumineci şi sĕrbători unul cu copii şi celalalt cu copilele, altul va instruí pe toţi copii din tóte clasele din cântările bisericesci şi în fine toţi învĕţătorii sunt obligaţi perondându-se câte doi a ţiné strană în biserică în Dumineci şi sĕrbători.

Directoratul la aceste scóle asemenea fără altă plată se va încredinţa unuia dintre cei ce se vor alege.

Doritorii de a competa la vre-unul din aceste posturi vor avé a-şi aşterne în terminul indicat cererile lor instruite conform legii la subscrisul oficiu.

Zernesti, 30 Iuliu, 1900.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Meţian
protopop.

Nr. 474/900 [162] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela mai jos însemnatele şcóle române gr. or. din tractul protopresbiteral al Ungurașului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

1. Romiţa, cu salariu anual de 600 cor.. din cari 404 cor. dela stat şi 196 cor. dela popor, cuartir şi grădină de legumărit.
2. Sântămăria, cu salariu anual de 600 cor. prin repartiţie dela popor cuartir şi grădină.
3. Tămasia, cu salariu anual de 600 cor. prin repartiţie dela popor, cuartir şi grădină.

Dela concurenţi se recere, ca înainte de alegere sĕ se presenteze în parochie pentru a puté fi cunoscuţi, şi au a-şi aşterne petiţiunile lor în regulă instruite conform normelor în terminul preclus la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Fizeş-Sânpetru, la 10/23 August, 1900.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Ungurașului în conţelegere cu comitetele parochiale.

Pavel Roşca
protopresbiter.

Anunţ.

Aduc la cunoscinţă, că mi-am mutat **cancelaria advocaţială în strada Măcelarilor Nr. 14, lângă oficiul postal.**

Dr. Liviu Lemény
[169] 1—3 advocat.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile şi depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intăreşte nervii atacaţi şi slăbiţi, delătură şi distruge tóte nodurile în muschi, şi serveşte şi ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflaţi, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne şi la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,

pentru cai şi vite cornute

1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ţinea vitele sănătoase şi cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferinţele de rărunchi de ficat şi de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numéróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter şi sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii şi Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia oraşului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 şi la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii şi muschii până la bătrâneţe înaintată totdeuna puternici şi vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapaţii şi fugi, sĕ înţelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, şi înţepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I şi II

1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare şi cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalţului (brâncă); Nr. II este de a sĕ [illegible] la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică şi contra oprirei udului la cai precum şi contra umflăturilor la vite cornute. [54] 37—104

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase şi depunerile osoase chiar şi după 4—6 sĕptămâni. (boală învechită).

Redactor prov. Dr. Elie Cristea.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.